

Değerli Basın Mensupları,

Bugün, halkın sağlığı, bilgilendirme hakkı, bilim özgürlüğü, bilim insanlarının düşünce ve ifade özgürlüğü için buradayız.

Yüzlerce yıldır, insan hakkı kabul edilen bu değerlere, iktidar sahipleri tarafından yöneltilen kimi tehditler bu kez Bursa’da Prof. Dr. Kayıhan Pala’yı hedef almıştır.

Prof. Dr. Kayıhan Pala, bir halk sağlığı uzmanı, Türk Tabipleri Birliği COVID-19 İzleme Kurulu üyesidir. İnsanı, toplumu, bütün canlıları, içinde yaşadığımız çevre ile birlikte ele alan; insancıl, sağlıklı yaşamı, çalışmalarının merkezine oturtan; önleyici ve geliştirici kamusal sağlık politikaları konusunda emek veren bir akademisyendir. Bilimsel yöntemle üretilmiş bilgiyi, bilimsel bilgiye dayalı düşüncelerini, toplumla paylaşma sorumluluğunu büyük bir titizlik ve özenle yerine getiren nadir bilim insanlarından biridir.

Prof. Dr. Kayıhan Pala, ülkemizi ve dünyayı saran pandemiye ilişkin önlemler konusunda, başından itibaren, yetkililere, topluma, düşüncelerini, önerilerini aktarmıştır. Bu kapsamda “enBursa.com” isimli internet haber sitesinde, 21 Nisan 2020 tarihinde kendisine yöneltilen sorular üzerine, Bursa iline yönelik pandemiyle ilgili bilgilendirmenin yetersizliği, verilerin tam olarak paylaşılmaması, çalışmaların şeffaf olmaması, filyasyon, test merkezi sayısının yetersizliği, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesine test yetkisi verilmemesi, ücretsiz ya da sembolik ücretle su sağlanmaması gibi konularda, düşüncelerini, önerilerini, bilgilerini paylaşmıştır.

Bursa Valisi, Kayıhan Pala’nın bu açıklamasına atıfla, “halkı yanlış bilgilendirdiği, paniğe yönlendirdiği” iddiası ile hakkında Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı’na şikayetçi olmuştur.

Savcılık, bu açıklamayı, Türk Ceza Kanununun “suç ve suçluyu övme” başlıklı 215/1 maddesi kapsamında değerlendirmiş¹; Yüksek Öğretim Kanunu uyarınca soruşturmayı yürütmeye Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü’nün yetkili olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiş ve dosyayı Rektörlüğe göndermiştir. Rektörlük soruşturma açmış ve 21 Temmuz 2020 günü saat 11.00’de Sayın Pala’yı savunma yapmak için çağırmıştır.

Her üç kurumun tutumu, toplumun bilgilendirme hakkına ve bilim insanına yöneltilmiş bir tacizdir. Vali, toplumun doğru bilgiye ulaşmasını, bilim insanının toplumu bilgilendirmesini baskılamak için harekete geçmiştir.

Cumhuriyet Savcısı suç izlenimi dahi oluşturmayan açıklamanın soruşturmaya konu edilemeyeceğine karar vermesi gerekirken; hukuk dışı bir vasıflandırma ile suç izlenimi varmış gibi hareket etmiştir. Kayıhan Pala açıklamasını bir bilim insanı olarak ve Bursa Tabip Odası verileri üzerinden yapmıştır. Açıklamayı Üniversitedeki görevi dolayısıyla yapmamasına rağmen dosyası Üniversiteye gönderilmiştir.

¹ Suç ve suçluyu övme (1) Madde 215- (1) “ İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, bu nedenle kamu düzeni açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması hâlinde, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Üniversite Rektörlüğü ise, 2547 sayılı Kanun uyarınca, bir ön inceleme yaparak, hem ortada soruşturma yürütecek bir suç olmaması hem de üniversitedeki görev dolayısıyla yapılan bir açıklama olmadığı için, dosyayı Savcılığa iade etmesi gerekirken; doğrudan soruşturma açmıştır.

Neden Soruşturma Açılıyor?

Dünya ve Türkiye sarsıcı bir pandemi sürecinden geçiyor. Pandemi çok ciddi sosyal ve ekonomik etkiler ortaya çıkarırken bu alanlarda birçok tartışmayı da beraberinde getiriyor. Aşıdan ilaca, sağlık hizmetlerinden eğitim ve sosyal hizmetlere kadar hemen her alanda, kamunun rol ve işlevinin halk sağlığından çok özel sağlık sektörünün büyütülmesi ve beslenmesi olduğu bir zamanda, ülkelerin sağlık sistemleri, sosyal ve ekonomik politikaları bir sınavdan geçiyor. Salgın kamucu bilimin, kamucu sağlık sisteminin, kamucu sosyal politikaların önemini bir kez daha gösteriyor. Bu duruma işaret edilmesi, hakikatin ortaya konulması istenilmiyor. Salgınla ilgili değerlendirme yapmaya yetecek bütünlükte, epidemiyolojik veri açıklanmadan başarı hikâyeleri yazılırken vaka sayıları artmaya devam ediyor.

Buna karşılık doğru bilgiye en çok ihtiyaç duyulan ve toplumun en savunmasız olduğu bu dönemde ona doğru bilgiyi aktarmayı bilim insanı sorumluluğu olarak gören ve bilimsel araştırmalarla zamana karşı yarışarak olabildiğince çok insanın hayatının kurtulması ve salgının toplum üzerindeki olumsuz sonuçlarının engellenmesi için uğraş verenlere karşı baskı giderek artıyor. Prof. Dr. Kayıhan Pala da doğru bilgiyi, en çok ihtiyaç duyulan dönemde topluma aktarmak için çaba gösteriyor.

Halk sağlığı bilgilerini topluma aktarmak toplumsal bir görevdir.

Uluslararası Sağlık Tüzüğü gereğince de, pandemi ile ilgili verilerin toplanması, karşılaştırılması, çözümlenmesi, bu verilerden yola çıkarak halk sağlığı bilgilerinin değerlendirilmesi, elde edilen bilgilerin yürütülen halk sağlığı hizmetlerine yansıtılabilmesi için vakit geçirilmeksizin paylaşılması, halk sağlığı hizmetlerinin amaçları için zorunludur.

Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi başta olmak üzere pek çok uluslararası sözleşme ve Anayasa uyarınca bilimsel bilgiyi üretmek ve salgınla ilgili bilimsel bilgileri toplumla paylaşmak bir hak, özgürlük alanı olarak tarif edilmiştir. Toplumun bilgiye ulaşma hakkını kullanabilmesi, bilimsel bilgiden yararlanabilmesi için, paylaşma hakkı aynı zamanda bir yükümlülük içermektedir. Kayıhan Pala hakkındaki şikayet ve soruşturma süreci tam olarak bilim insanlarının ve toplumun özgürlük ve hak alanlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir.

Hekimlik mesleğinin hasta ve toplum yararını öncelikle ilkesi gereği, topluma salgınla ilgili bilimsel bilgilerin aktarılmasını engelleme girişimlerine derhal son verilmesini istiyoruz. Bilim insanının akademik özerkliğini ve mesleki bağımsızlığını tehdit eden soruşturmalar ve incelemeler asıl olarak toplumun sağlık hakkını, doğru bilgiye ulaşma hakkını tehdit etmektedir. Bundan vazgeçilmelidir.

Bilim insanlarının hakikati aramasına izin vermeyen, bilimsel yaklaşıma baskı girişimlerinin karşısında haklarımızı savunmak için buradayız. Yalnızca bilim insanları için değil, toplumdaki, dünyadaki her insan için ve gelecek nesiller için bu baskılara karşı çıkmak gerektiğinin bilincindeyiz.

TTB ve Bursa Tabip Odası Prof. Dr. Kayıhan Pala'ya ve temsil ettiği değerlere saygı duymakta ve sahip çıkmaktadır.

